

**VOORSTEL TOT WIJZIGING VERDEELSLEUTEL ARTSENQUOTA POLITIEK GEBLOKKEERD.
FRANSTALIGE TOELATINGSPROEF TOT TWEDE JAAR STUDIES GENEESKUNDE DOOR RAAD
VAN STATE GESCHORST. WAT NU?**

Het voorstel van de planningscommissie om de algemeen geaccepteerde 60N/40 F verdeelsleutel voor (tand)artsenquota voor het jaar 2022 ten nadele van de Vlamingen te wijzigen in 56,5 N/43,5 F, werd op de valreep geblokkeerd op niveau van de federale regering. Dit gebeurde dankzij een kordate media actie, waarin het VGV een zeer actieve rol speelde. Er is nu veel kans dat dit dossier over de zomerperiode wordt getild, maar niet van de baan is en binnen afzienbare tijd opnieuw opduikt.

Planningscommissie

Het zo geroemde wetenschappelijk mathematisch model van de commissie oogt op het eerste zicht misschien indrukwekkend, hoewel de cijfers, althans volgens de commissie zelf, met voorzichtigheid geïnterpreteerd dienen te worden. Sommige experts noemen de methodologie pseudowetenschappelijk en niet transparant. De voorgestelde verhoging van het quotum voor de Franstaligen in 2022 zorgt er alleszins voor dat de huidige densiteit van artsen in de Franse Gemeenschap, nu reeds 29 % hoger dan in de Vlaamse, definitief wordt bestendigd. Onthutsend, wereldvreemd en volstrekt onaanvaardbaar voor de Vlamingen.

Een nieuwe aanpak van de planningscommissie, gebaseerd op andere uitgangspunten, dringt zich dan ook op. Het huidige *basis scenario* van de commissie is *vervanging en behoud* van de huidige toestand. Het geeft aan hoe de toekomst *bij onveranderde omstandigheden en ongewijzigd beleid* er **zou kunnen** uitzien. Fout is ook dat geen rekening mag worden gehouden met de in het verleden opgebouwde surplusen. Een commissie met als **opdracht bepaling van de toekomstige nood aan (tand)artsen, mag deze belangrijke parameter niet opnemen in haar berekening**, alsof deze artsen hun praktijk ergens in een virtuele RIZIV-ruimte uitoefenen. Surrealistisch? Inderdaad, in België is Magritte nooit ver weg!

De planningscommissie dient ook dringend te verklaren waarom het gemiddelde werkvolume van Franstalige artsen beduidend onder het Vlaamse gemiddelde ligt. Wijst dit er niet op dat er niet te weinig, maar juist te veel Franstalige artsen werkzaam zijn? En waarom zouden ook de Vlaamse artsen geen recht hebben meer deeltijds te gaan werken? Daarom is de bepaling van toekomstige quota op basis van een dynamisch kadaster, **de eerste pijler** van het voorstel De Block, aan een ingrijpende heropbouw toe. En bij het bepalen van quota kan in geen geval worden geraakt aan de 60 N/40 F verhouding!

Wegwerken van de surplusen (compensatie regeling)

Tot nog toe is minister De Block zeer vaag gebleven over **de derde pijler** van haar compromisvoorstel, de zogenaamde 'compensatieregeling voor de Vlamingen'. Wel raakte bekend dat zij wil wachten met het wegwerken van de overtollige RIZIV-nummers in de Franse Gemeenschap tot **na** 2022. Zij zegt niet te kunnen aanvaarden dat de Franstalige studenten, die de studies reeds hebben aangevangen, nog quota opgelegd krijgen: zij, noch hun ouders, zouden slachtoffer mogen worden van het onverantwoordelijk beleid van de Franse Gemeenschap. Dit betekent echter een formele toezegging om de perverse voorafname (het 'lissage procédé') voor Franstalige studenten onverminderd verder toe te passen. Hierbij worden RIZIV-nummers vooraf ingenomen uit het beschikbaar contingent van de volgende jaren. Dit procédé werd door minister Onkelinx in 2008 ingevoerd. Op facebook dd 8 juni laat de CIUM (Vereniging van Franstalige Studenten Geneeskunde) zich opgetogen uit over deze "zuurstofbel voor de toekomstige Franstalige eerstejaars geneeskunde studenten". Minister De Block wordt er zelfs openlijk voor bedankt! Haar standpunt klinkt mooi en edelmoedig, maar is een dolk in de rug van duizenden Vlaamse humaniorastudenten, voor wie de quota onveranderd blijven. Zij moeten de rekening betalen voor het wanbeleid van de Franse Gemeenschap. Volgens ramingen zal het Franstalige surplus aan artsen in het RIZIV-stelsel tot in 2020 blijven oplopen tot meer dan 2.300!

Het is ongeloofwaardig om aan te nemen dat er ooit een politieke meerderheid zal zijn om het Franstalig contingent gedurende een periode vanaf 2021 tot 2028 elk jaar te verminderen met een deel van het totale surplus van studenten, die tot en met 2020 zullen promoveren (in het jargon 'negatieve lissage', zie *verklaring van De Block in het Parlement*

op 14/12/2014). Deze vermindering zou zo drastisch zijn dat in sommige Franstalige faculteiten het aantal toegelaten studenten onder het kritisch minimum dreigt te vallen. Dit zou op algemeen protest stuiten. Ons scepticisme aangaande uitstel van afbouw tot 2021 (of later?) berust op de Franstalige onwil en kwade trouw sinds 20 jaar om het federaal contingentieringsakkoord loyaal uit te voeren. Waar is de logica om nu een éézijdige verhoging van het Franstalige contingent in het jaar 2022 voor te stellen, met de 'belofte' het dan onmiddellijk substantieel te zullen verminderen? Dit scenario is ongeloofwaardig en kan niet aanvaard worden. Wij eisen daarentegen dat de minister stopt met deze "lissage", maar door toepassing van wat zij 'negatieve lissage' noemt, onmiddellijk start met afbouw van de bestaande surplussen aan Franstalige zijde. Hoe langer zij hiermee wacht, hoe groter en moeilijker de oplossing van het probleem in de toekomst! Bij invoering van de 'lissage' was trouwens voorzien dat de overschotten tegen 2018 volledig zouden worden afgebouwd.

Onmiddellijke vermindering van het Franstalige beschikbare jaarlijkse quotum kan gecompenseerd worden met het aanzienlijk aantal reeds toegekende RIZIV-nummers aan buitenlandse artsen, die een opleiding hebben gevolgd aan een Belgische Franstalige universiteit, maar nadien niet in België zijn blijven wonen. Het is inderdaad volstrekt onlogisch deze RIZIV-nummers voor Belgische artsen verloren te laten gaan. Deze regel kan ook worden toegepast op Belgische artsen, die hun RIZIV-nummer niet meer gebruiken, omdat zij zijn overgeschakeld naar een niet-RIZIV-gebonden loopbaan, zoals arbeids- en verzekeringsartsen, mutualiteiten, ziekenhuisadministratie, industrie of onderzoek. Verder kunnen laatstejaars studenten ook beter geïnformeerd worden en georiënteerd worden naar deze interessante loopbaan mogelijkheden. Deze mogen gerekend worden op 8-10 % van het aantal artsendiploma's.

Beperking van de instroom van kandidaat artsen in Franse Gemeenschap

Zoals bekend heeft de Raad van State op 26 juli 2016, na een klacht door 10 Franstalige studenten, beslist de Franstalige filterproef na het eerste jaar geneeskunde of tandheelkunde (juni 2016) voor negen onder hen te schorsen. Dit scenario werd aan Vlaamse zijde door velen voorspeld. Aanvankelijk heeft ook minister De Block hiervoor gewaarschuwd en men kan nu verwachten dat de honderden in de filterproef niet geslaagde studenten, dezelfde juridische procedure zullen opstarten, met als gevolg een massale instroom van meer dan duizend 2ejaars studenten in september 2016. Daarmee dreigt ook **de tweede pijler** van haar compromisvoorstel onderuit te worden gehaald.

Ter herinnering: na een klacht, werd in 2008 de toenmalige filterproef na het derde jaar studie in de Franse Gemeenschap door de Raad van State ook reeds nietig verklaard. Sindsdien en tot vandaag bestaat daarom onbeperkte toegang tot de studies voor (tand)arts aan de Franstalige faculteiten. Kort na haar aantreden eiste minister De Block met ingang van het academiejaar 2015 een beperking van het aantal Frt. studenten geneeskunde. Toen in mei 2015 nog steeds geen enkele maatregel was genomen, dreigde zij zelfs om in juni 2016, de 'lissage' niet meer toe te passen voor de Frt. artsendiploma's. Bovendien schreef zij dat: "zij niet te spreken was over het plan van de Franse Gemeenschap om de studenten pas aan het einde van het eerste jaar te filteren". Zij betwijfelde namelijk of het voorstel Marcourt de toets van de Raad van State zou doorstaan. "En lukt dat toch, dan is er nog steeds de kans tot vernietiging door het Grondwettelijk Hof", zo waarschuwde zij Marcourt bij brief: "Ik heb hier ernstige bemerkingen bij..." (verklaring in het Parlement, 10/06/2015).

Onder druk van de Franstaligen en in haar drang om te scoren in dit 'als een vergiftigde erfenis bestempeld dossier', is zij voor Marcourt's hardnekkige weerstand tegen een ingangsproof naar Vlaams model, toch door de knieën gegaan. Zij heeft de filterproef na het eerste jaar dan toch maar aanvaard, met het gekende gevolg. Zij heeft nu alleen nog de bittere voldoening om te hebben gewaarschuwd voor de huidige hoogst verwarrende situatie en de impasse, waarin wij nu zijn beland. Van haar compromisvoorstel blijft echter nog weinig over. Ondertussen kan verwacht worden dat de meer dan 1.100 eerste jaar geslaagde Franstalige studenten in september a.s. hun tweede jaar zullen aanvangen, en dus niet enkel de 605, die na de filterproef in juni 2016 werden weerhouden. Ter herinnering, het afgesproken Frt. RIZIV-quotum voor 2021, het jaar, waarop deze Frt. studentencohorte het artsendiploma zal behalen, is 492! De 'lissage' dreigt dus onverminderd verder gezet te worden tot 2021. Lang leve de 'lissage'!

Als gevolg van dit arrest duikt ook weer het spook op van afschaffing van **elke** contingentering, waarvoor de PS sinds lang ijvert. De toenmalig minister Onkelinx stelde (dec. 2013) voor, om de contingentering voor huisartsen en sommige specialismen volledig af te schaffen. Hevig protest van VGV - met steun van de decanen van de Vlaamse faculteiten geneeskunde - heeft er toe geleid dat, na beslissing van een bijzonder overlegcomité tussen de

gemeenschappen en federale overheid, zij haar voorstel diende op te bergen (12/3/2014). Zij is er echter met het KB van 23/08/2014 (tijdens een regering van lopende zaken!) wel in geslaagd te regelen dat **ALLE** afgestudeerde masterstudenten geneeskunde, 'houders van een artsdiploma', een RIZIV-nummer '000' zullen krijgen, waarmee bepaalde medische prestaties (inclusief consultatie) kunnen worden verricht, zelfs zonder erkend stageplan voor verdere beroepsopleiding tot huisarts of specialist. In feite hebben aldus alle overtollige afgestudeerde Franstalige artsen nu toch een beperkte toegang tot de prestaties in de gezondheidszorg in gans België. Bij ons weten, werd dit KB met zeer ruim dragende gevolgen (risico van mini-artsen), tot nog toe nooit toegepast. Het is evenwel nog steeds in voege en kan op elk ogenblik van onder het stof worden gehaald om de contingentering de facto af te voeren.

Contingentering en budgetbeheersing

Minister De Block stelt in haar brief van 02/10/2015 aan het OVV dat "... de reden van de contingentering niet het beheersen van de budgetten is...". Deze bewering is onjuist, zoals blijkt uit de algemene inleiding op de wet van 29 april 1996, waarin gesteld wordt dat "...een regeling met betrekking tot aanbodsbeheersing moet benaderd worden vanuit een dubbel oogpunt van bewaking van de kwaliteit van het medisch handelen en **vanuit een verantwoorde beheersing van de uitgaven....**"

Een document van de decanen van de Vlaamse faculteiten geneeskunde van 27/1/2014 als antwoord op een 'open brief' van minister Onkelinx, waarin zij voorstelde de contingentering gedeeltelijk af te schaffen, stelt: "... het systeem van de contingentering werd ingevoerd om het toenmalig overaanbod aan artsen te corrigeren. Dit vanuit de bezorgdheid voor **medische overconsumptie** en het daarmee samenhangend gevaar voor mindere kwaliteit van gezondheidszorg." Dit standpunt wordt nog eens bevestigd door het recente arrest van de RvS van 26/07/2016 over de objectieven van de wetgever bij het invoeren van de contingentering: "*d'assurer la gestion saine des finances publiques (p.7).*

Het toekennen van grote surplus RIZIV-nummers door de vernoemde 'voorafname' of 'lissage' dreigt het budget te doen ontsporen. De ministers Onkelinx en De Block dragen hiervoor een zeer zware verantwoordelijkheid. In feite hebben zij de ganse contingenteringsregeling op losse schroeven gezet door ongelimiteerde toepassing van 'lissage'. Dit kan vooral minister De Block politiek duur aangerekend worden, gezien de algemene steun voor het contingenteringstelsel in Vlaanderen.

Albert Baert, 6 augustus 2016

Met dank aan Eric Ponette en Robrecht Vermeulen voor hun belangrijke bijdrage en aan Willy De Waele voor advies.